

Ukážka č. 1

Pieseň o vlasti

Kde horou tečie potok čistý
a šepká tráve, ako rásť,
kde vietor hladí stromov listy –
je tvoj diel zeme, tvoja vlasť.

Kde zem raz tvojím hrobom vzklíči
a vnuci prídu vence klásť,
kde hrozno dužnie vo viniči –
je tvoj diel zeme, tvoja vlasť.

Kde chodil dedo v stopách predkov
siať zrna, tiché zvery pásť,
kde chlieb tvoj vonia čerstvou striedkou –
je tvoj diel zeme, tvoja vlasť.

Kde z piesne nikdy neubúda,
kde kvetmi kvitne každá stráň,
je tvoj diel zeme, tvoja hruda –
tak si ju chráň, tak si ju chráň !

(Jaroslav Rezník: Pieseň o vlasti)

1. Vyberte pravdivé riešenie:

- A. Vo všetkých strofách použil básnik združený rým.
- B. Vo všetkých strofách použil básnik striedavý rým.
- C. Vo všetkých slohách použil básnik obkročný rým.
- D. V básni sa strieda združený rým so striedavým rýmom.

2. Z obsahu básne nevyplýva:

- A. je potrebné uctiť si pamiatku tých, ktorí odišli do nenávratna
- B. tvoja vlasť je tam, kde žili tvoji predkovia
- C. tvoja vlasť je krásna a plná života
- D. tvoju vlasť budú chrániť tvoji vnuci

3. Pre podčiarknuté slovo v 3. strofe platí:

- A. odborné, spisovné
- B. hovorové, spisovné
- C. básnické, spisovné
- D. nárečové, nespisovné

4. Báseň „*Pieseň o vlasti*“ patrí svojím obsahom medzi:

- A. epické básne
- B. ľúbostnú lyriku
- C. vlastenecké básne
- D. prírodnú lyriku

5. Vyberte riešenie, v ktorom slová tvoria synonymá:

- A. neubúda, nepribúda
- B. tiché, hlučné
- C. domovina, vlasť
- D. zem, domovina

6. Pre slovo ***najdôležitejšie*** platí, že v ňom je/sú:
- A. 2 tvrdé spoluhlásky, 1 dvojhĺaska, 4 znelé spoluhlásky nepárové zvučné
 - B. 6 mäkkých spoluhlások, 4 krátke samohlásky, 2 dvojhĺasky
 - C. 2 znelé párové spoluhlásky, 2 neznelé párové spoluhlásky, 1 dvojhĺaska
 - D. 3 tvrdé spoluhlásky, 5 mäkkých spoluhlások, 2 dvojhĺasky
7. Vyberte možnosť, v ktorej sú len abstraktné podstatné mená:
- A. veda, voda, príchod, meteorológovia
 - B. presnosťou, budúcnosť, predpoveď, zmeny
 - C. počasie, odbor, teplomer, teórie
 - D. vynálezy, tlak, rokmi, škály
8. V ktorej možnosti sú správne napísané všetky slová?
- A. gytara, lyrika, viróza, tiger, história
 - B. gitara, liryka, viróza, tiger, história
 - C. gitara, lyrika, viróza, tiger, história
 - D. gitara, lyrika, vyróza, tiger, história
9. Ktorým slovným druhom je podčiarknuté slovo v slovnom spojení ***okolo*** 176 €.
- A. častica
 - B. predložka
 - C. spojka
 - D. príslovka
10. V ktorej možnosti je správne určený slovesný tvar: ***by mali navštíviť***?
- A. 2. osoba, plurál, oznamovací spôsob, minulý čas
 - B. 3. osoba, singulár, podmienovací spôsob, prítomný čas
 - C. 3. osoba, plurál, podmienovací spôsob, prítomný čas
 - D. 1. osoba, plurál, podmienovací spôsob, prítomný čas

Ukážka č. 2

Roald Dahl: Muž s dáždnikom

Stáli sme na chodníku v daždi a čakali na taxík. V tej chvíli k nám pristúpil akýsi muž. Bol starší, akiste už mal vyše sedemdesiat...

Zdvorilo nadvihol klobúk a oslovil mamu: „Prepáčte, naozaj dúfam, že mi prepáčite...“

Mal pekné biele fúzy, husté biele obočie a zvráskavenú tvár. Ukrýval sa pod dáždnikom, ktorý držal zdvihnutý vysoko nad hlavou.

„Áno?“ odvetila matka chladne a s veľkým odstupom.

„Rozmýšľal som, či by som vás nemohol požiadať o malú láskavosť,“ povedal starec.

„Je to naozaj len maličkosť.“

Videla som, ako naňho mama zamračene a podozrievavo pozerá.

Matka je veľmi podozrievavá, a to najmä v prípadoch, keď ide o cudzích ľudí a varené vajcia. Keď odreže vrch vareného vajčička, začne sa v ňom šparať vidličkou, akoby očakávala, že v ňom nájde myš alebo niečo podobné. Pokiaľ ide o neznámych ľudí, pridrža sa zlatého pravidla, ktoré hovorí: „Čím príjemnejšie nejaký človek pôsobí, tým väčšmi sa maj na pozore.“ A tento starký bol naozaj dosť príjemný. Správal sa zdvorilo, bol výrečný a dobre oblečený. Teda naozajstný džentlmen. Poznala som to podľa jeho topánok. Ďalší obľúbený bonmot mojej mamy bol: „Džentlmena spoznáš podľa topánok.“ Tento človek mal krásne topánky.

„Žiaľ,“ pokračoval tento pán, „dostal som sa do menšej tvrdze a potrebujem pomoc. Viete, madam, starí ľudia sú často hrozne zabudliví...“

11. Na základe obsahu ukážky je slovo bonmot

- A. jedna z vlastností džentlmena.
- B. pohotový, duchaplný vtipný výrok.
- C. posúdenie kvality nosených topánok.
- D. spôsob správania sa mužov voči ženám.

12. Ktorá veta z ukážky 3 nevystihuje charakteristické správanie džentlmena?

- A. Zdvorilo nadvihol klobúk.
- B. Prepáčte, naozaj dúfam, že mi prepáčite.
- C. Viete, madam, starí ľudia sú často hrozne zabudliví.
- D. Tento človek mal krásne topánky.

13. Ktorým príslovím by sme mohli najvhodnejšie nahradiť nasledujúci výrok?

Čím príjemnejšie nejaký človek pôsobí, tým väčšmi sa maj na pozore.

- A. Na hrubé vrece hrubá záplata.
- B. Vtáka poznáš po perí, človeka po reči.
- C. Dôveruj, ale preveruj.
- D. Víno káže, vodu pije.

14. V ktorej možnosti je správne formulovaná otázka, ktorú by mohol pán položiť mame?

- A. Madam, boli by ste taká láskavá a zavolali mi taxík?
- B. Madam, bola by ste taká láskavá a zavolali mi taxík?
- C. Madam, bola by ste taká láskavá a zavolala mi taxík?
- D. Madam, boli by ste tak láskavá a zavolala mi taxík?

15. Ktorá z uvedených viet je napísaná gramaticky správne?

- A. Nerád chodím pre triednu knihu.
- B. Stretneme sa okolo druhej pred nákupným centrom.
- C. Chcete si sadnúť pri okno?
- D. Teraz je za päť minút desať.

16. Dostať sa z dažďa pod odkvap. Kto chce žať, musí siať. Matej Pady láme.

Uvedené vety patria k malým formám ľudovej slovesnosti. Sú zoradené v poradí:

- A. príslovie, porekadlo, pranostika
- B. porekadlo, príslovie, pranostika
- C. príslovie, pranostika, porekadlo
- D. porekadlo, pranostika, príslovie

17. V ktorej z možností tvoria slová synonymický rad?

- A. kopať, búrať, stavať, montovať
- B. trblietavý, jagavý, ligotavý, blyšťavý
- C. dole, dolný, hore, horný
- D. hora, horička, horský, hornatý

18. Označte vetu so stúpavou melódiou.

- A. Podaj mi tanier!
- B. Čo si varila?
- C. Na obed máme šošovicovú polievku.
- D. Zjedol si všetko?

19. V ktorom slove je pravopisná chyba?

- A. zúčastniť sa
- B. súčasnosť
- C. účastník
- D. žiadna z možností

20. Vyberte možnosť, v ktorej sú slová s rovnakým vzorom skloňovania:

- A. les, vietor, stromy, starec
- B. tajomstvá, ihličie, drevo, pne
- C. tmou, noci, starec, v korunách
- D. les, vietor, stromy, svet

21. V ktorej z možností sú všetky slová správne rozdelené na slabiky?

- A. ta-jom-stvá, ví-zga-li, roz-hľad, ne-pre-nik-nu-tel'-né
- B. ta-joms-tvá, víz-ga-li, roz-hľad, ne-pre-ni-knu-tel'-né
- C. ta-jom-stvá, ví-zga-li, ro-zhľad, nep-re-ni-knu-tel'-né
- D. ta-jom-stvá, ví-zga-li, ro-zhľad, nep-re-nik-nu-tel'-né

22. Vo vete „A nikde rozhľadu!“ je slovo A:

- A. spojkou
- B. časticou
- C. citoslovcom
- D. iným slovným druhom

23. V ktorej možnosti vznikli všetky slová rovnakým slovotvorným postupom?

- A. kníhtlač, kremnický, internetový, študentský
- B. osemročný, festivalový, roč., kremnický
- C. stredoeurópsky, osemročný, roč., festivalový
- D. kremnický, festivalový, internetový, študentský

24. Do slov: v_nález_, hlavam_, niektor_ch, spolucestujúc_ch doplníme:

- A. y,ý,i,í,i
- B. i,y,y,ý,i
- C. y,y,y,ý,i
- D. y,y,i,ý,i

25. Veta: Telefón je potrebné prepnúť na tichý režim je:

- A. jednočlenná, rozvitá
- B. jednočlenná holá
- C. dvojčlenná, rozvitá
- D. dvojčlenná holá

Ukážka č. 1

Pieseň o vlasti

riešenie

Kde horou tečie potok čistý
a šepká tráve, ako rásť,
kde vietor hladí stromov listy –
je tvoj diel zeme, tvoja vlasť.

Kde zem raz tvojím hrobom vzklíči
a vnuci prídu vence klásť,
kde hrozno dužnie vo viniči –
je tvoj diel zeme, tvoja vlasť.

Kde chodil dedo v stopách predkov
siať zrno, tiché zvery pásť,
kde chlieb tvoj vonia čerstvou striedkou –
je tvoj diel zeme, tvoja vlasť.

Kde z piesne nikdy neubúda,
kde kvetmi kvitne každá stráň,
je tvoj diel zeme, tvoja hruda –
tak si ju chráň, tak si ju chráň !

(Jaroslav Rezník: *Pieseň o vlasti*)

1. Vyberte pravdivé riešenie:

- A. Vo všetkých strofách použil básnik združený rým.
- B. **Vo všetkých strofách použil básnik striedavý rým.**
- C. Vo všetkých slohách použil básnik obkročný rým.
- D. V básni sa strieda združený rým so striedavým rýmom.

2. Z obsahu básne nevyplýva:

- A. je potrebné uctiť si pamiatku tých, ktorí odišli do nenávratna
- B. tvoja vlasť je tam, kde žili tvoji predkovia
- C. tvoja vlasť je krásna a plná života
- D. **tvoju vlasť budú chrániť tvoji vnuci**

3. Pre podčiarknuté slovo v 3. strofe platí:

- A. odborné, spisovné
- B. hovorové, spisovné
- C. **básnické, spisovné**
- D. nárečové, nespisovné

4. Báseň „*Pieseň o vlasti*“ patrí svojím obsahom medzi:

- A. epické básne
- B. ľúbostnú lyriku
- C. **vlastenecké básne**
- D. prírodnú lyriku

5. Vyberte riešenie, v ktorom slová tvoria synonymá:

- A. neubúda, nepribúda
- B. tiché, hlučné
- C. **domovina, vlasť**
- D. zem, domovina

6. Pre slovo najdôležitejšie platí, že v ňom je/sú:
- A. 2 tvrdé spoluhlásky, 1 dvojhĺaska, 4 znelé spoluhlásky nepárové zvučné
 - B. **6 mäkkých spoluhlások, 4 krátke samohlásky, 2 dvojhĺasky**
 - C. 2 znelé párové spoluhlásky, 2 neznelé párové spoluhlásky, 1 dvojhĺaska
 - D. 3 tvrdé spoluhlásky, 5 mäkkých spoluhlások, 2 dvojhĺasky
7. Vyberte možnosť, v ktorej sú len abstraktné podstatné mená:
- A. veda, voda, príchod, meteorológovia
 - B. **presnosťou, budúcnosť, predpoveď, zmeny**
 - C. počasie, odbor, teplomer, teória
 - D. vynálezy, tlak, rokmi, škály
8. V ktorej možnosti sú správne napísané všetky slová?
- A. gytara, lyrika, viróza, tiger, história
 - B. gitara, liryka, viróza, tiger, história
 - C. **gitara, lyrika, viróza, tiger, história**
 - D. gitara, lyrika, vyróza, tiger, história
9. Ktorým slovným druhom je podčiarknuté slovo v slovnom spojení okolo 176 €.
- A. **častica**
 - B. predložka
 - C. spojka
 - D. príslovka
10. V ktorej možnosti je správne určený slovesný tvar: *by mali navštíviť*?
- A. 2. osoba, plurál, oznamovací spôsob, minulý čas
 - B. 3. osoba, singulár, podmieňovací spôsob, prítomný čas
 - C. **3. osoba, plurál, podmieňovací spôsob, prítomný čas**
 - D. 1. osoba, plurál, podmieňovací spôsob, prítomný čas

Ukážka č. 2

Roald Dahl: Muž s dáždnikom

Stáli sme na chodníku v daždi a čakali na taxík. V tej chvíli k nám pristúpil akýsi muž. Bol starší, akiste už mal vyše sedemdesiat...

Zdvorilo nadvihol klobúk a oslovil mamu: „Prepáčte, naozaj dúfam, že mi prepáčite...“

Mal pekné biele fúzy, husté biele obočie a zvráskavenú tvár. Ukrýval sa pod dáždnikom, ktorý držal zdvihnutý vysoko nad hlavou.

„Áno?“ odvetila matka chladne a s veľkým odstupom.

„Rozmýšľal som, či by som vás nemohol požiadať o malú láskavosť,“ povedal starec.

„Je to naozaj len maličkosť.“

Videla som, ako naňho mama zamračene a podozrievavo pozerá.

Matka je veľmi podozrievavá, a to najmä v prípadoch, keď ide o cudzích ľudí a varené vajcia. Keď odreže vrch vareného vajčička, začne sa v ňom šparať vidličkou, akoby očakávala, že v ňom nájde myš alebo niečo podobné. Pokiaľ ide o neznámych ľudí, pridrža sa zlatého pravidla, ktoré hovorí: „Čím príjemnejšie nejaký človek pôsobí, tým väčšmi sa maj na pozore.“ A tento starký bol naozaj dosť príjemný. Správal sa zdvorilo, bol výrečný a dobre oblečený. Teda naozajstný džentlmen. Poznala som to podľa jeho topánok. Ďalší obľúbený bonmot mojej mamy bol: „Džentlmena spoznáš podľa topánok.“ Tento človek mal krásne topánky.

„Žiaľ,“ pokračoval tento pán, „dostal som sa do menšej tvrdze a potrebujem pomoc. Viete, madam, starí ľudia sú často hrozne zábudliví...“

11. Na základe obsahu ukážky je slovo bonmot

- A. jedna z vlastností džentlmena.
- B. **pohotový, duchaplný vtípný výrok.**
- C. posúdenie kvality nosených topánok.
- D. spôsob správania sa mužov voči ženám.

12. Ktorá veta z ukážky 3 nevystihuje charakteristické správanie džentlmena?

- A. Zdvorilo nadvihol klobúk.
- B. Prepáčte, naozaj dúfam, že mi prepáčite.
- C. Viete, madam, starí ľudia sú často hrozne zábudliví.
- D. **Tento človek mal krásne topánky.**

13. Ktorým príslovím by sme mohli najvhodnejšie nahradiť nasledujúci výrok?

Čím príjemnejšie nejaký človek pôsobí, tým väčšmi sa maj na pozore.

- A. Na hrubé vrece hrubá záplata.
- B. Vtáka poznáš po perí, človeka po reči.
- C. **Dôveruj, ale preveruj.**
- D. Víno káže, vodu pije.

14. V ktorej možnosti je správne formulovaná otázka, ktorú by mohol pán položiť mame?

- A. **Madam, boli by ste taká láskavá a zavolali mi taxík?**
- B. Madam, bola by ste taká láskavá a zavolali mi taxík?
- C. Madam, bola by ste taká láskavá a zavolala mi taxík?
- D. Madam, boli by ste tak láskavá a zavolala mi taxík?

15. Ktorá z uvedených viet je napísaná gramaticky správne?

- A. Nerád chodím pre triednu knihu.
- B. **Stretneme sa okolo druhej pred nákupným centrom.**
- C. Chcete si sadnúť pri okno?
- D. Teraz je za päť minút desať.

16. *Dostať sa z dažďa pod odkvap. Kto chce žať, musí siať. Matej ľady láme.*

Uvedené vety patria k malým formám ľudovej slovesnosti. Sú zoradené v poradí:

- A. príslovie, porekadlo, pranostika
- B. **porekadlo, príslovie, pranostika**
- C. príslovie, pranostika, porekadlo
- D. porekadlo, pranostika, príslovie

17. V ktorej z možností tvoria slová synonymický rad?

- A. kopať, búrať, stavať, montovať
- B. **trblietavý, jagavý, ligotavý, blyšťavý**
- C. dole, dolný, hore, horný
- D. hora, horička, horský, hornatý

18. Označte vetu so stúpacou melódiou.

- A. Podaj mi tanier!
- B. Čo si varila?
- C. Na obed máme šošovicovú polievku.
- D. **Zjedol si všetko?**

19. V ktorom slove je pravopisná chyba?

- A. zúčastniť sa
- B. **súčastnosť**
- C. účastník
- D. žiadna z možností

20. Vyberte možnosť, v ktorej sú slová s rovnakým vzorom skloňovania:

- A. les, vietor, stromy, starec
- B. tajomstvá, ihličie, drevo, pne

C. tmou, noci, stavec, v korunách

D. **les, vietor, stromy, svet**

21. V ktorej z možností sú všetky slová správne rozdelené na slabiky?

A. **ta-jom-stvá, vř-zga-li, roz-hľad, ne-pre-nik-nu-ťeľ-né**

B. ta-joms-tvá, vřz-ga-li, roz-hľad, ne-pre-ni-knu-ťeľ-né

C. ta-jom-stvá, vř-zga-li, ro-zhľad, nep-re-ni-knu-ťeľ-né

D. ta-jom-stvá, vř-zga-li, ro-zhľad, nep-re-nik-nu-ťeľ-né

22. Vo vete „A nikde rozhľadu!“ je slovo A:

A. spojkou

B. **časticou**

C. citoslovcom

D. iným slovným druhom

23. V ktorej možnosti vznikli všetky slová rovnakým slovtvorným postupom? A.

kníhtlač, kremnický, internetový, študentský

B. osemročný, festivalový, roč., kremnický

C. stredoEurópsky, osemročný, roč., festivalový

D. **kremnický, festivalový, internetový, študentský**

24. Do slov: v_nález_, hlavam_, niektor_ch, spolucestujúc_ch doplníme:

A. y,ý,i,í,i

B. i,y,y,ý,i

C. y,y,y,ý,i

D. **y,y,i,ý,i**

25. Veta: Telefón je potrebné prepnúť na tichý režim je:

A. jednočlenná, rozvitá

B. jednočlenná holá

C. **dvojčlenná, rozvitá**

D. dvojčlenná holá